

Stefna

um samþykki fyrir nýtingu
lands og landsréttinda innan þjóðlendna.

Samantekt á helstu athugasemdum og viðbrögðum við þeim.

I. Almenn um umsagnarferlið.

Drög að stefnu um samþykki fyrir nýtingu lands og landsréttinda innan þjóðlendna, voru kynnt í samráðsgátt stjórnarráðsins 9. nóvember 2018 og gefinn fjögurra vikna frestur til að koma að athugasemdum.

Alls bárust 11 umsagnir frá eftirtöldum aðilum:

- Sambandi íslenskra sveitarfélaga,
- Hreppsnefnd Ásahrepps,
- Fannborg ehf.,
- Samtökum atvinnulífsins,
- Samtökum ferðaþjónustunnar,
- Samorku,
- Umhverfisstofnun,
- Landgræðslu ríkisins,
- Ferðaklúbbnum 4x4,
- Landsambandi íslenskra vélsleðamanna.
- Snorra Ingimarssyni.

Í þessari samantekt eru reifaðar þær athugasemdir sem tilefni er til að fjalla um og taka afstöðu til. Ekki er ástæða til að geta minniháttar og tæknilegra athugasemda sem tekið er tillit til í uppfærðri stefnu og sama gildir um almenna umfjöllun í umsögnum, svo sem um gildi þess að setja slíka stefnu yfirleitt og um inntak hennar almennt án þess að gerðar séu tillögur að tilteknum breytingum. Hægt er að kynna sér einstakar umsagnir í samráðsgáttinni.

II. Einstakar athugasemdir umsagnaraðila og viðbrögð við þeim.

Athugasemd: Víða eru staðfestar skipulagsáætlanir sveitarfélaga og rétt að hafa tilvísun til þeirra varðandi heimildir til vegaframkvæmda á hálendinu, í stað þess að vísa einungis til landsskipulagsstefnu.

Viðbrögð: Vísað er til skipulagsáætlana í kaflanum um tilgang og leiðarljós og ekki ástæða til að árétta það sérstaklega í kaflanum um samgöngur.

Athugasemd: Lagt er til að í fyrsta grundvallarsjónarmiði í stefnunni verði settur punktur við „sjálfbærri þróun.“ Síðari hluti setningarinnar verði felldur niður.

Viðbrögð: Ekki er fallist á þessa tillögur, enda mikilvægt að ítreka og geta þessara þátta sérstaklega sem leiðarljósa sem tekið sé mið af þegar reynir á samþykktarhlutverk ráðuneytisins.

Athugasemd: Bent á að markmiðið um að mannvirki rýri sem minnst náttúrugæði hálendisins eigi væntanlega einnig við vegna annarra þjóðlendna, utan miðhálendisins.

Viðbrögð: Það er ekki sjálfgefið og ætlunin að meiri varúð verði viðhöfð hvað varðar uppbyggingu í þjóðlendum á hálendinu en í öðrum þjóðlendum utan hálendisins.

Athugasemd: Gerð er athugasemd við að skálar í óbyggðum á miðhálendinu séu eingöngu kallaðir „gönguskálar“ og lagt til að þess í stað verði notast við til dæmis „fjallaskála“ eða „skála í óbyggðum“.

Viðbrögð: Fallist á að nota hugtakið skálar.

Athugasemd: Æskilegt er að útskýra við hvað er átt með hugtakinu óbyggðaupplifun og í hvaða tilfellum skerðing á slíkri upplifun gæti komið fram. Einnig hvað felst í því að mannvirki fyrir ferðafólk séu látlaus og að þau dreifist þannig að álag á náttúru sé í samræmi við þol hennar.

Viðbrögð: Þessi hugtakanotkun er í samræmi við umfjöllun og orðalag í landskipulagsstefnu, sem er samþykkt stefna frá Alþingi og því rétt að fylgja orðalagi hennar. Á túlkun þessa hugtaka mun reyna í hverju og einu tilviki þegar þau koma til afgreiðslu ráðuneytisins.

Athugasemd: Tilvísun í það hvernig „mannvirki falli að landslagi“ er tilvísun í huglægt mat og ef til vill væri skynsamlegt að fella tilvísunina út.

Viðbrögð: Umfjöllunin er í samræmi við orðalag í landskipulagsstefnu, sem er samþykkt stefna frá Alþingi og því rétt að fylgja orðalagi hennar. Því er ekki fallist á að gera breytingar á stefnunni í þessa veru.

Athugasemd: Í ljósi þess að á Hálendismiðstöðvunum þremur er nánast samfelld viðvera allan veturinn og þar eru umtalsverð umsvif sem fara vaxandi, þá felst óþörf og marklaus takmörkun í orðunum „jafnframt möguleika á einhverri starfrækslu yfir vetrartímann“ og rétt að fella þau úr textanum.

Viðbrögð: Umfjöllunin er í samræmi við orðalag í landskipulagsstefnu, sem er samþykkt stefna frá Alþingi og því rétt að fylgja orðalagi hennar. Því er ekki fallist á að gera breytingar á stefnunni í þessa veru.

Athugasemd: Lagst er gegn því að uppbygging á miðstöðvum ferðamanna sé einungis miðuð við jaðarsvæði.

Viðbrögð: Umfjöllunin er í samræmi við orðalag í landskipulagsstefnu, sem er samþykkt stefna frá Alþingi og því rétt að fylgja orðalagi hennar. Því er ekki fallist á að gera breytingar á stefnunni í þessa veru.

Athugasemd: Þegar mannvirkjagerð mun óhjákvæmilega valda gróður- eða jarðvegseyðingu eða hamla náttúrulegri gróðurframvindu þá væri eðlilegt að samþykki ráðuneytisins fengist ekki

nema því aðeins að ráðist yrði í mótvægisáðgerðir þannig að gróður yrði styrktur a.m.k. til samræmis við það sem tapast.

Viðbrögð: Fallist er á þessa tillögu og orðalagi stefnunnar breytt í samræmi við það.

Athugasemd: Bætt verði við stefnuna því markmiði að vegaframkvæmdir valdi ekki gróður- eða jarðvegseyðingu eða hamli náttúrulegri gróðurframvindu á illa förnu landi, nema því aðeins að slíkt sé nauðsynlegt og að endurheimt verði svæði í kjölfar rasksins.

Viðbrögð: Fallist er á þessa tillögu og orðalagi stefnunnar breytt í samræmi við það.

Athugasemd: Við skipulag og leyfisveitingar á viðkvæmum svæðum séu ekki sett fram áform um uppbyggingu þjónustu fyrir útivist án þess að þolmörk svæðanna séu rannsökuð til að vita hvernig þau eru í stakk búin til að taka við slíkri uppbyggingu og auknum ágangi og aðsókn.

Viðbrögð: Fallist er á þessa tillögu og orðalagi stefnunnar breytt í samræmi við það.

Athugasemd: Lagt er til að hugtakinu „vegslóðar“ verði bætt inn í upptalningu á ferðamannaleiðum í kaflanum um samgöngur.

Viðbrögð: Fallist á að taka út hugtakið ferðamannaleiðir enda eru vegslóðar á hálendinu vissulega ferðamannaleiðir, en ekki rétt að bæta inn vegslóðum, enda ætlunin með umfjölluninni að þessar tilteknu kyrrlátu ferðamannaleiðir séu aðskildar eins og kostur er frá umferð vélknúinna ökutækja.

Athugasemd: Ekki getur talist sjálfbært sjónarmið að halda vegaframkvæmdum í lágmarki, fremur ætti það að vera markmið að vegum og slóðum sé þannig við haldið að skemmdir eða ásýndarbreytingar á landi verði lágmarkaðar.

Viðbrögð: Umfjöllunin er í samræmi við orðalag í landskipulagsstefnu, sem er samþykkt stefna frá Alþingi og því rétt að fylgja orðalagi hennar. Því er ekki fallist á að gera breytingar á stefnunni í þessa veru.

Athugasemd: Lagt er til að orðalag varðandi sumarvegi verði svohljóðandi: Einvörðungu skal byggja upp sem góða sumarvegi þá stofnvegi sem fyrir eru á hálendinu og tengivegi frá þeim að Hálendismiðstöðvum og fjölsóttum ferðamannastöðum.

Viðbrögð: Umfjöllunin er í samræmi við orðalag í landskipulagsstefnu, sem er samþykkt stefna frá Alþingi og því rétt að fylgja orðalagi hennar. Því er ekki fallist á að gera breytingar á stefnunni í þessa veru.

Athugasemd: Það að ferðafólki á vélknúnum farartækjum á landi og í lofti sé veittur aðgangur að fjölbreyttum svæðum til útivistar, þarfnast útskýringar.

Viðbrögð: Umfjöllunin er í samræmi við orðalag í landskipulagsstefnu, sem er samþykkt stefna frá Alþingi og því rétt að fylgja orðalagi hennar. Þetta er til áréttingar á því að tryggja þarf tilvistarrétt vélknúinna farartækja þegar kemur að útivist innan þjóðlendna.

Athugasemd: Málsgreinin „Til að viðhalda óbyggðakýrrð sé umferð vélknúinna ökutækja á landi eða í lofti á skilgreindum kyrrlátum svæðum sem ætluð eru til útivistar takmörkuð“ í kaflanum um útivist er með öllu óþörf.

Viðbrögð: Umfjöllunin er í samræmi við orðalag í landskipulagsstefnu, sem er samþykkt stefna frá Alþingi og því rétt að fylgja orðalagi hennar. Því er ekki fallist á að gera breytingar á stefnunni í þessa veru.

Athugasemd: Fram fari mat á því hvernig umferð hentar fyrir hvert svæði. Innan þjóðlendna er fjöldi búsvæða fugla og villtra dýra sem vélknúin farartæki í lofti og á landi geta haft neikvæð áhrif á. Hins vegar geta verið svæði sem ekki eru eins viðkvæm fyrir umferð vélknúinna farartækja hvort heldur sem er úr lofti eða á landi.

Viðbrögð: Fallist er á þessa tillögu og orðalagi stefnunnar breytt í samræmi við það.

Athugasemd: Við uppbyggingu stofnvega um hálendið verði horft til þess að áhersla verði lögð á Kjalveg og hann gerður að betri vegi. Hvað varðar Sprengisandsleið sé ekki nauðsynlegt að fara í mikla uppbyggingu en leiðinni þurfi þó að sinna betur en verið hefur síðustu ár.

Viðbrögð: Það er ekki í verkahring forsætisráðuneytisins að forgangsraða uppbyggingu vega á hálendinu og þar með að taka afstöðu til þessa í þeirri stefnu sem hér er til umfjöllunar. Því er ekki fallist á að gera breytingar á stefnunni í þessa veru.